O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O’RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

Tabiiy fanlar fakulteti
“Ekologiya va geografiya” kafedrasi

“Tasdiqlayman”
Tabiiy fanlari fakulteti dekani
_____ M.M. Ergashev
“___” _____ 2021-yil

“GEOGRAFIK PROGNOZLASHTIRISH” KURSIDAN MUSTAQIL TA’LIM UCHUN USLUBIY KO’RSATMA

(1-kurs uchun)

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar
Ta‘lim sohasi: 110000 – Pedagogika
Magistratura mutaxassisligi: 5A110501- Aniq va tabiiy fanlarni o’qitish metodikasi (geografiya)

Mashg`ulot turi	**Ajratilgan soat**	**Semestr**
Mustaqil ta’lim	60	2

Guliston-2021

Xidiraliyev K.E. “Geografik prognozlashtirish” kursidan mustaqil ta’lim uchun uslubiy ko’rsatma (1-2-kurs uchun). Guliston. GulDU-2021. 6 bet.

Ushbu uslubiy ko‘rsatma “Geografik prognozlashtirish” fanini o‘rganayotgan Oliy va o‘rta maxsus ta’lim muassasalari talabalari, o‘quvchilari va o‘qituvchilari uchun mo‘ljallangan.

Tuzuvchi:
Xidiraliyev K.E. GulDU “Ekologiya va geografiya” kafedrasi dotsenti, g.f.n.

Taqrizchilar:
“Ekologiya va geografiya” kafedrasi mudiri g.f.n., dotsent Karshibayeva L.K.

“Ekologiya va geografiya” kafedrasi katta o‘qituvchisi Axunboboyev M.M.

Uslubiy ko‘rsatma Guliston davlat universiteti kengashi tomonidan nashrga tavsiya qilingan (28.08.2021 yil, 1-sonli bayonnoma).

© Guliston 2021

KIRISh

Talabalar tomonidan mustaqil ishning bajarilishi professional tayyorgarlikni muhim bosqichi hisoblanadi, chunki ularda mustaqil ijodiy ishlashni shakllanishiga, ilmiy tadqiqot elementlarini anglashga, ilmiy adabiyotlarni o'qish va tahlil qilishga yordam beradi.

Talaba mustaqil ish tizimini bajarish jarayonida undan ham murakkabroq bo'lgan vazifani–mustaqil ishni, malakaviy bitiruv ishini bajarish uchun, nazariyalarni anglash, ularni umumlashtirish va amaliyotda qo'llab mustaqil ilmiy-tadqiqot faoliyatni boshlashga tayyorgarlik ko'radi. Mustaqil ishni tayyorlash talabada axborotlarni analitik fikrlashni rivojlanishiga va natijada tayyor mutaxassis bo'lib etishishiga olib kelishi kerak.

Mustaqil ish talabadan fanning turli mavzulari bo'yicha nazariya va amaliyotda olgan bilimlarini mustahkamlashni, yanada chuqurlashtirishni va umumlashtirishni talab qiladi. Har bir tanlangan mustaqil ish mavzusi ilmiylikni, zamonaviylikni talab qiladi, chunki har bir topshiriqda yangilik elementlari bo'lishi lozim. Mustaqil ishni foydasini eng muhim omillari uning individualligi va talabaning qiziqishi va qobiliyatiga qarab umumiy talablarni pasaytirmagan holatda berilishi hisoblanadi.

Ekologiya va geografiya kafedrasi **5A110501- Aniq va tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi (geografiya)** yo'nalishining 1-kurs talabalari uchun mo'ljallangan ushbu uslubiy ko'rsatma 11 ga yaqin mavzudan tashkil topgan bo'lib, Geografik prognozlashtirish faniga bag'ishlangan. Mustaqil ish qo'lyozma holida bajariladi.

Mustaqil ishning maqsadi

Mustaqil ish-o'quv jarayonining muhim va asosiy bir qismi bo'lib, oliy o'quv yurti o'quv rejasiga kiritilgan. Mustaqil ishni o'qituvchi rahbarligida talabalarning mustaqil bajarishiga mo'ljallangan o'quv-uslubiy va ilmiy ishidir.

Mustaqil ish talabalarni olgan nazariy va amaliy bilimlarini mustaqil va keng doirada chuqur o'zlashtirishiga, hamda fan sohasidagi ilmiy adabiyot manbalari bilan tanishish va ulardan to'g'ri foydalana bilish, eksperimental izlanish olib borish qobiliyatini oshirishda asosiy omillardan biri bo'lib xizmat qiladi.

Mustaqil ishning oxirida talaba mavzuga doir foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatini keltiradi. Ro'yxatda foydalanilgan adabiyotlar muallifi, adabiyotning nomi, nashriyotning nomi, nashr etilgan yili va adabiyot qaysi tilda yozilgan bo'lsa shu tilda aniq va to'g'ri ko'rsatilishi kerak.

O'qituvchi mustaqil ishga baho berishi bilan birga, unda qo'yilgan masalalarni to'la va ilmiy-uslubiy asosda amalga oshirganligi, hamda ishni ijobiy tomonlari va qilingan xulosaning to'g'riligiga e'tibor berishligi zarur.

Mustaqil ishning bajarmagan yoki himoya qila olmagan talaba qarzdor hisoblanadi. Himoyadan o'ta olmagan talabaga qayta himoya qilishi uchun vaqt beril

Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni

"Geografik prognozlashtirish" kursi bo'yicha darslik va o'quv qo'llanmalarning boblari va mavzularini o'rganish. "Geografik prognozlashtirish" fanidan nazariy va amaliy mashg'ulotlar o'tish davomida talabalarni ijodiy jarayonga yo'naltirish, ularni tashkil qilish, mustaqil ishlashga o'rgatish, mashqlar bajarish.

GEOGRAFIK PROGNOZLASHTIRISH FANIDAN MUSTAQIL ISh MAVZULARI:

№	Mavzular	Dars soatlari hajmi
1	Prognozlashni oldidagi muammolar.	6
2	Prognozli axborotlar ularni funktsional belgisiga qarab tasniflash.	6
3	Geografik bashorat va uning mazmun – mohiyati.	6
4	Bashoratlash tarixidan.	6
5	Geografik bashorat muddatlari.	6
6	Bashoratlash borasidagi to'siqlar.	5
7	Geografik bashoratlash metodologiyasi va usullari.	5
8	Dunyoviy muammolar va ularni bashoratlash.	5
9	Mintaqaviy geografik bashoratlar.	5
10	Mahalliy ko'lamdagi geografik basharotlar.	5
11	Geografik bashorat va amaliyot.	5
	Jami:	**60**

Mustaqil ishlarni bajarish bo'yicha namuna:

Mavzu: Prognozlashni oldidagi muammolar

Mavzuning maqsadi: Prognozlashni oldidagi muammolarni o'rganish va tahlil qilish.

Mustaqil ish yuzasidan topshiriqlar:

1-Topshiriq: Prognozlash haqida misollar asosida fikr bildiring.

2-Topshiriq: Prognozlashni oldidagi muammolarni tahlil qiling.

3-Topshiriq: Prognoz va Prognozlashni o'rganib chizmalar, slaydlar tayyorlang.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Baxritdinov B.A. va bos'hqalar. Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi. T.: 2008.

2.Soliyev A., Maxamadaliyev R. «Iqtisodiy geografiya asoslari». Toshkent, Universitet, 1996.

3.Soliyev A., Safarov I. «Iqtisodiy va siyosiy geografiya asoslari». Toshkent, Universitet, 2003.

Foydalaniladigan asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar ro'yxati:

Asosiy adabiyotlar:

№	Muallif	Adabiyot nomi	Adabiyot turi	Nashr yili	Adabiyotning ARM dagi shifri	Adabiyotning ARM dagi inventar raqami	ARM dagi soni	ARM imzosi
1	Baxritdinov B.A. va bos'hqalar.	Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi.	O'quv qo'llanma	T.: 2008.	26.8J18	U-922881	5	
2	Soliyev A., Maxamadaliev R.	«Iqtisodiy geografiya asoslari».	O'quv qo'llanma	Toshkent, Universitet, 1996.	PDF format		1	
3	Soliyev A., Safarov I.	«Iqtisodiy va siyosiy geografiya asoslari».	O'quv qo'llanma	Toshkent, Universitet, 2003.	PDF format		1	
4	Pardayev G'.R., Xunarov A.	Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya	O'quv qo'llanma	Angren-2004y	PDF format		1	
5	Soliyev A	Iqtisodiy geografiya	O'quv qo'llanma	Toshkent-2013	PDF format		1	

Qo's'himcha adabiyotlar.

1.Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 29 b.

2.Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 47 b.

3. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 b.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda

5. David W. Blight. American History, Harvard University Press, 2012.

6. Bill Bowler and Lesley Thompson Timesaver British History Highlights Oxford Cambridge. 2005

7.Abdullayev A.M., Abduraxmanov O.K., Zokirova N.K. Prognozirovanie i modelirovanie natsionalnoy ekonomiki. Uchebnik. T.: Fan va texnologiya, 2010. -575 str.

8.Irmatov M.M, Xaydarov M.T. «Ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishni prognozlashtirish» o'quv qo'llanma T.: TDIU 2004 yil.12-31b.

9.Xaydarov M.T., Ashurova D.S. «Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni prognozlashtirish» fanidan ta'lim texnologiyasi, T. 2006 y, 312 b.

10.Xaydarov M.T., Ashurova D.S. Iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishni prognozlashtirish. o'quv qo'llanma-T.:TDIU, 2007 yil – 180 b.

11. Xaydarov M.T., Irmatov M.M. «Iqtisodiy va ijtimoiy rivojlantirishni prognozlashtirish» o'quv qo'llanma. T.: TDIU 2004 yil.5-11b.
12.Dolgov S.I. Globalizatsiya ekonomiki: novoe slovo ili novoe yavlenieq- M.: OAO Izd-vo «Ekonomika». 1998.
13.Dugin A. Vvedenie v geopolitiku. M. 1997.
14.Makkonel K.R. Bryu S.L. Ekonomiks: printsip, problemi, politika. V dvux tomax. M.: «Respublika». 1993.
15.Mirovaya ekonomika: globalno`e tendentsii za 100 let.-M.: Yurist. 2003..
www. tdpu. uz
www.nauka.ru
www. pedagog. uz
www. Ziyonet. uz
tdpu-INTRANET. Ped